

Sklepi učiteljstva.

- 10. Učiteljstvo naj podpira delo poklicne svetovalnice. Ta naj izda posebne brosure, ki bodo mladini olajšale izbiro poklica, za učiteljstvo pa posebna navodila kako naj svetuje mladini pri izbiri poklica in navodila za psihološko karakteristiko učencev.
- Tudi v Mariboru naj se ustanovi poklicna svetovalnica.
- 11. Ženski izobrazbi je potrebno posvetiti posebno pažnjo, ženski študij je treba prilagoditi posebnim ženskim telesnim in duševnim lastnostim in posebnim življenjskim nalogam.
- 12. Za znanstveno psihološko raziskovanje otrok moramo dobiti revirirane teste.
- 13. Poskusne šole naj se ustanove po vseh okrajih, pri tem je treba skrbeti, da dobimo poskusne šole v čisto kmečkih in industrijskih krajih ter v mestih.

- Sedanja uredba o poskusnih šolah naj se izpopolni, ker v sedanjih obliki preveč omejuje učiteljstvo pri ped. delu.
- 14. V javnosti moramo vzbuditi zanimanje za pedagogsko delo in s tem izboljšati domačo vzgojo, doseči boljše sodelovanje med domom in šolo ter več razumevanja za sodobne načine vzgoje in pouka. Izda naj se poljudno pisana pedagogika.
- 15. Podpirati moramo delo za zblizanje med šolo in domom (društvo »Šola in dom«).
- 16. Ustanove naj se stalne materinske in roditeljske šole.
- 17. Za mladoletne zločince naj se ustanove vzgojni domovi, ker mladina ne sme priti v kaznilnice. Med vzgojitelji-pedagogi in skrbstvenimi sodniki je treba ustvariti ožje stike.
- 18. Princip demokratičnosti in svobode, ki obsega tudi stvarno kritiko, morajo spoštovati vsi resni pedagoški delavci.
(Dalje prihodnjik)

† **Zora Mlekuž**

izgnanstva in pozdraviti krov domače hiše, Te je vodila, da si pred enim letom obiskala svojo ožjo domovino. Kraji, kjer si preživela svoja najlepša mladostna leta, so Ti dali novih sil in ljubezni do dela. V prijetnem pripovedovanju si nas v duhu vodila po sončni Goriški in lepi zasluženi Primorski. — Kdo od nas je slutil tedaj, da je to Tvoje zadnje potovanje. Nihče. Tudi Ti sama se nisi zavedala, da je bilo to potovanje slovo od naših lepih, s trpljenjem ožarjenih krajev. Kdo bi mogel tedaj slutiti, da nosi Tvoje zdravo, krepko telo v sebi kal smrti.

Drugič je zadel klic jeseni po naših poljih in goricah. Z novimi silami si pričela delo med svojimi učenci. Komaj pa je spoznanje rodilo medsebojno ljubezen in zaupanje. Te je bolezen iztrgala mladim srcem. Čakali so željno, da se vrneš. Zgodilo se je tako! Božič Te nam je vrnil. Delala si zopet neutrudno, a bolezen je razjedala v Tvoji notranjosti. Odšla si v maju v upanju, da se v jeseni vrneš med nas in svoje učence. Tudi nas je navdajalo isto upanje in želja. A žal, zgodilo se je nasprotno. V tretji jeseni Tvojega bivanja med nami je zazijala med tovariši velika praznina. Bolesto je odjeknil med nami glas, da je prenehalo biti Tvoje blago srce, da je onemela Tvoja beseda in da so ugasnile Tvoje oči. Neverjetna in nesprejemljiva nam je bila vest, da Te ni več med nami. Nemogoča, ker si bila vse dni vedra in polna življenja in zanimanja za šolo in svojo okolico. Bolezen je mučila Tvoje telo, a življenjske sile ni strla v Tebi vse do zadnjega diha.

Kruta smrt Te je iztrgala iz naših vrst v najlepši dobi Tvojeje življenja. Delala si in ne brez uspeha. Glej, koliko žalostnih src in solznih oči Te spremlja na poslednji poti, se poslavlja od Tebe ob Tvojem tihem zadnjem domu.

Odšla si tja, od koder ni vrnitve; odšla si po plačilo za svoj trud. V teški žalosti, ki je legla v srca Tvojih dragih svojcev, znancev in prijateljev, nas tolaži zavest, da si rešena trpljenja. Nam pa bo za vedno ostal lep in svetel spomin na Te in Tvoje delo, draga Zora.

Bodi Ti lahka zemlja jugoslovanska! V imenu sreskega učiteljskega društva Ptuj je govoril tov. Drago Zupancič sledeče:

Zopet je odpadel list z našega učiteljskega drevesa. V teški življenjski borbi po boleznih polno muk je omagala in nas v najlepši dobi svojega življenja zapustila naša draga članica in blagajničarka, tovarišica Zora. — Ni je več med nami! — Pretrgala se je veriga in nastala je vrzel, ki jo bomo le težko zopet spopolnili.

Draga tovarišica! Bila si nam vzorna sodelavka v borbi za naše pravice in stanovska prizadevanja — pa to ne le v našem društvu. Dober glas vztrajnega, požrtvovalnega in z ljubeznijo prežetega dela za svoj stan in poklic si prinesla že s seboj k nam. — Drugje započeto delo si v našem društvu z nezmanjšano energijo in vnemo nadaljevala. Nisi mislila in čakala na plačilo, marveč si delala zgolj iz ljubezni do lastnega stanu, iz ljubezni do dela samega. Polna idealne požrtvovalnosti, kakor je že lastna onim, ki so si izbrali poklic učitelja in vzgojitelja, si svoje mislijo vršila in izvršila dosledno in do vse potankosti. — Lahak Ti bo obračun pred Vsemogočnim.

Tovarišica! Tukaj ob Tvojem preranem grobu, ko se vsi potrhtih in solzečih src poslavljamo od Tebe, se Ti v imenu učiteljskega društva Ptuj, njegovega članstva in vsega učiteljstva prav iskreno zahvaljujem za Tvoje delo in Tvojo pomoč v naših skupnih prizadevanjih. Ohranili Te bomo trajno v najboljšem spominu.

Zbogom, draga tovarišica Zora!
Bodi Ti zemljica lahka!

razlog, da združništvo v svojih vrstah pogreša intenzivnejše sodelovanje mladine. Krivda je na nas samih, ki mnogo premalo storimo, da bi sistematsko vzgajali mlado generacijo za združništvo udejstvovanje.

Zopet pa moramo priznati, da ta vzgoja ni lahka, da smo večkrat sami v zadregi, kako naj se lotimo tega podjetja. Vsiljujejo se nam pomisleki načelnega značaja, n. pr., ali nam je sploh dovoljen poseg v svobodni razvoj mladega človeka; dalje, ali ne tiramo letga s svojo združno doktrino v neki tuj, njemu še nedostopen svet; in končno, četudi pustimo vse te pomisleke ob strani, kako naj začnemo z združno vzgojo in propagando med mladino.

Te in podobne probleme je na 16. mednarodni združniški šoli v Nancyju (od 3. do 17. julija 1937.) izčrpno obravnaval C. H. Barbier, urednik lista »La Coopération« v Baslu. V svojih izjavah prihaja do naslednjih zaključkov:

Priznati moramo, pravi Barbier, da združništvo pomenja novo vrednotenje vseh stvari, tako v socialnem, moralnem in gospodarskem pogledu. Kjer kapitalistično gospodarstvo starih socialnih oblik še ni popolnoma uničilo, je naloga združne vzgoje, da dvigne čut osebne odgovornosti posameznika. Z ozirom na vzgojo mladine pa nas ta prvi problem sili k vprašanju: Ali imamo zadržarjari pravico, vzgajati mladino k smrtu, ki ni njen, nego naš? Ali ni v izrazih: vzgojiti, pridobiti mladino itd. že okrajnavanje osebnosti, prav tako, kakor stori to država, ki hoče iz dece oblikovati malega fašista ali komunistu? Ali imamo zadržarjari večjo pravico, vzgojevati mladino za zadržarjarije?

V združevanju se mora izražati tudi osebnost, svoboda; to tudi tedaj, če se z njim prevzemajo izvestne dolžnosti. Toda ali je tedaj dopustno in mogoče, vzgajati mladino za združništvo v dobi, ko še ne more z lastno močjo doumeti in ocenjevati združne ideje? K tej načelni težkoči se pridružuje še druga, ki izvira iz načina, kako se združni-

štvo uveljavlja in udejstvuje. Mladina hoče akcijo, odpor, boj. Vsega tega v združništvu ne vidi. Zadržarjari se namreč nečejo boriti proti drugim ljudem, nego se borijo samo proti drugim nazorom. Njihova borba ne gre za tem, da nasprotnika porazijo, nego za tem, da ga pridobijo. To je za mladino kaj malo privlačno.

Nekateri ta moment premočno poudarjajo in menijo, da so te težave pri vzgajanju mladine za združništvo nepremostljive. To je pretirano. Mladino je kljub temu mogoče pridobiti za združniški pokret. Treba jo je razumeti. Njihova osebnost ne bo trpela, če jo vodimo, oblikujemo, vzgajamo k samostojnosti, odgovornosti. Prav nič tudi ne škodi, če ji na primeren način predočimo tudi zgolj materialne koristi, ki jih bo mela mladina od uspehov združnega gibanja. Saj mladina prav današnje dni ob vstopu v življenjske poklice najbolj bridko občuti težo socialnega zla.

Vzgoja pa potrebuje vzgojitelje, prave vzgojitelje! Kdo naj bi bili ti vzgojitelji, o tem Barbier tudi razpravlja. Vendar gre preko načelnega vprašanja, najbrže zato, ker smatra to vprašanje že kot rešeno. Mi pa še nismo tako daleč. Mi si moramo to vprašanje še postaviti in hočemo nanj tudi takoj odgovoriti.

Vzgoja mladine k združni misli in združnemu delu je stvar države in zadržarjev. Če prva te naloge ne vrši v polni meri, jo morajo vršiti zadržarjari sami. Toda država ne sme odpovedati in tudi ne bo odpovedala, če ji bomo dali iniciativo. Tega pa do sedaj še nismo storili. Prvo pa, kar moremo in moramo storiti, je, da zahtevamo obvezen pouk v združništvu od prvega razreda ljudske šole do zadnjega semestra na univerzi! Ta pouk pa naj ne bo zgolj tehnično-trgovski, nego mora biti tudi duhovno-združni.

Za sedaj naj zadostujejo samo te kratke misli. Stvar je pa tako važna, da se hočemo z njo izčrpno ob prvi priliki ponovno baviti.

Splošne vesti

ZADRUGA »NEODVISNO GLEDALIŠČE«

Imenovana zadruga je bila ustanovljena te dni v Mariboru. Njen namen je: **pospeševati razvoj slovenskega gledališča, ustanavljati gledališke šole, prirediti predavanja in tečaje, propagirati gledališko umetnost z izdajanjem knjig, revij in brošur ter pridobivati potrebne zgradbe in sredstva.**

Ta zadruga naj udari gospodarsko osnovo za **rast slovenskega naprednega gledališča, ki bo črpalo svoje sile iz življenja slovenskega naroda. To gledališče bo last vseh Slovencev, zato je zasnovano na združni podlagi. Podprejo naj ga vsi! To je omogočeno, saj je delež komaj 10 din, enkratna vpisnina pa 50 din.**

Clani zadruge bodo imeli z legitimacijo pravico do polovične vstopnine pri vseh prireditvah Neodvisnega gledališča, pri naročilu publikacij, v gledaliških šolah in na tečajih pa bodo uživali razne ugodnosti.

To bo posebno učiteljem dobrodošlo, ker bodo verjetno šli v kakšen tečaj ali na predavanja in morda še celo v šolo, da si tam pridobe, odnosno poglobijo sposobnosti za režiranje gledaliških iger in sodelovanje na odru.

Zato vabimo vse gg. učitelje, da pristopijo k naši zadruzi kot člani. Kdor se odloči, naj zahteva z dopisnico pristopno izjavo in jo pošlje na naslov: Zadruga Neodvisno gledališče, Maribor, Narodni dom.

Odpor.

— **SRESKA DRUŠTVA, ki še niso poslala sekciji mesečnih prijav za september, naj store to takoj z obratno pošto. Upoštevajte pri sestavi vest stanje članstva meseca junija. — Pričnite takoj z nakazili! Prosimo. — Uprava JUJ.**

— **Zanimivost stoletnice šole v Ivanjici.** Okolica sedanjega odbora Ivanjice Stari Vlah je bila pod Turčijo do leta 1833. Kmalu po osvoboditvi je bila leta 1838. v privatni kaptaniji (oblasti) Stari Vlah osnovana tudi prva šola, ki je bila v začetku nameščena v privatnih hišah. Šele leta 1894. je bilo zgrajeno posebno poslopje za osnovno šolo. Kmalu po osnovanju šole v Ivanjici so bile osnovane tudi druge šole v okolici. Danes je v ivanjškem srezu že 50 šol. Toda kljub stoletnici šole in

prosvetnega dela v tem kraju še danes ne hodi tamkaj v vaške šole nobena deklica. Da je nepismenost v teh krajih kljub temu sorazmerno majhna, gre zahvala le dejstvu, da se dekleta sama učijo pisati in čitati.

— **Zahvala.** Za izraze sožalja, za vence in cvetje na krsto pokojni Zori Mlekuževi, učiteljici v Sv. Vidu pri Ptujju, kakor tudi za udeležbo pri pogrebu, se vsem, ki so na ta način počastili spomin ljubljene pokojnice, prav iskreno zahvaljujemo. Še posebej hvala učiteljstvu in otrokom šole v Sv. Vidu, gosp. upravitelju Beloglavcu za ganljivi govor, ptujskemu učiteljstvu in predsedniku sreskega društva Zupanciču za poslovljene besede, in vsem, ki so nas tolažili ob tej teški izgubi. — Rodbini Mlekuževa in Kafolova.

— **»Življenja modrost« (Lebenskunde)** je ena najbolj razširjenih knjig slovečega vzgojslovnega pisatelja dr. Fr. W. Foersterja in ena najlepših vzgojnih del v dvajsetem stoletju. Samo pri Nemcih je delo izšlo v okrog 100.000 izvodih. Delavska založba v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22/I., se je zato odločila v subskripciji izdati slovenski prevod. Knjigo bo opremil akad. slikar Miha Maleš. Prevod z opombami oskrbi Franjo Tominec. Delo pa bo ob slehernem poglavju sproti tolmačil p. dr. Angelik Tominec in ga na ta način približal našemu življenjskemu pojmovanju. S to knjigo bomo dobili za vsakdanjost resnično moderen kažipot, pisan nad vse zanimivo v obliki duhovitih prispevkov in življenjskih vzgledov. Knjiga bo dragocen pripomoček vzgojiteljem in šolnikom, pa tudi vsakemu posamezniku, ki si želi vodnika za samovzgojo. Namenjena je vsem brez izjeme, saj je pisana silno preprosto in umljivo in se bere kakor lepa povest. Velika njena vrednost je zlasti v načinu prikazovanja, ker jo bo z umevanjem in koristjo brala mladina. Imela bo trajno veljavo in nudila slehernemu bralcu neizčrpno vrednoto. Bo res življenjska knjiga. Samo v celo platno vezana bo obsegala okrog 400 strani male osmerke, do 31. oktobra t. l. naročena bo veljala 120 din, pozneje 140 din, plačljivo v obrokih. — Ker je knjiga vredna vsega priporočila, vas vabimo, da se poslužite priložene naročilnice.

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUJ

— **Češkoslovaška prosveta.** Malokje se kmetje tako zelo zavedajo pomena izobrazbe, kot vprav na Češkoslovaškem. Ne le, da omogoča svojim otrokom šolanje, češkoslovaški kmet je tudi s svojim nastopom dosegel, da je prilagodila država šolstvo potrebam kmetijskega ljudstva. Kajti ni dovolj sama šola, važno je, kakšnemu namenu služi in kako je urejena. Ljudsko šolstvo je na zelo visoki stopnji; najbolj pa je viden uspeh čeških in slovaških kmetov v tem, da imajo danes že čez 2000 kmetijsko nadaljevalnih šol, 263 kmetijskih in lepo število srednjih in visokih strokovnih šol, ki so vse namenjene izobrazbi kmetijske mladine. V teh šolah se kmetijski fant in deklica učita za umnega, naprednega in do brega gospodarja in gospodinja. («Gruda» št. 9.)

— **1 Narodnosti v ČSR.** V ČSR republiki prebiva: 7.480.000 Čehov, 2.345.000 Slovencev, 3.400.000 Nemcev, 720.000 Madžarov, 568.000 Podkarpatskih Rusov, 200.000 Židov, 100.000 Poljakov in 20.000 Jugoslovanov in Romunov.

Čehi in Slovaki skupaj tvorijo 63 odstotkov od celotnega prebivalstva, Nemci sami 23 odstotkov. («Eđinost» 24. IX.)

— **1 Veliki načrti — majhne skupine!** Zagrebške «Novosti» od 25. septembra prinašajo sledeče obvestilo banovinskega odbora učiteljskih klubov J. R. Z. za savsko banovino:

20. t. m. so se sestali učitelji zagrebških osnovnih šol, pristaši J. R. Z. in na tem svojem sestanku sklenili:

1. Od 1. oktobra t. l. bodo izdajali učitelji(cc), pristaši J. R. Z., svoj list z imenom »Učiteljske Novine«. List bo obravnaval učiteljska in prosvetna, šolska in narodna državna vprašanja s stališča narodno državnega edinstva.

2. »Učiteljske Novine« in klubi učiteljstva J. R. Z. nimajo nikake zveze in tudi ne želijo vplivati na stanovsko borbo, ki jo danes vodita z ene strani »Jugoslovensko učiteljsko udruženje«, a z druge strani »Novi učiteljski pokret«.

Združništvo in mladina

Vsi kulturni, socialni in politični pokreti, ki so se v novejšem času porajali, so stremili in stremje za tem, da pridobijo mladino, da zlasti njo navdušijo za svoje ideale, da jo v smeri teh idealov vzgojijo in jo pritegnejo k aktivnemu sodelovanju. Mladina je njihov up, od nje pričakujejo starejše generacije svežih sil, z njenim idealizmom naj se uresničijo vsaj v bodočnosti to, o čemer menijo, da je začasno neizvedljivo. Neredko celo slišimo, da omladina bolj slutiti in čuti pravo pot kot starejši rod. Tudi mladina sama je nagnjena k nazarjanju, da je njej prisojen mentorsko in voditeljsko mesto v vseh pokreth. Ne moremo zanikati, da bi bila taka nazarjanja neosnovana. Mladina je važen činitelj

pri gradnji družbe, države in kulture. Priznati pa je treba, da v nekem pogledu mladina še ni stopila na plan; še ni uzrla hvaležne in plemenite naloge; da bi se udejevala v združnem pokretu. Ni to njena krivda. Združništvo je pokret svoje vrste. Je to kompleks gospodarskih, socialnih in kulturnih vprašanj, ki ga ni zlahka rešiti. Razen tega že po svoji metodi mirnega, evolucijskega procesa mladini ne more nuditi tistega navdušenja, ki ga v njej morejo vžgati n. pr. politične doktrine.

Kakor smo dejali, ni krivda mladine, da se še ni ogrela za združno misel. Predaleč ji je po svoji vsebini, premalo ognja očituje v svojih metodah. Ni pa to odločilni in edini